

LUND UNIVERSITY

"Språkrav är populärt bland väljare, och därför väger forskningen lätt."

Selberg, Niklas

Published in:
Sydsvenskan

2022

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Selberg, N. (2022). "Språkrav är populärt bland väljare, och därför väger forskningen lätt.". *Sydsvenskan*.

Total number of authors:
1

Creative Commons License:
Ospecificerad

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

OPINION

KOLUMNEN

”Det har blivit en bekväm strategi när människor far illa och medier uppmärksammar.”

För drygt två decennier sedan var jag med om en allvarlig ridolycka. En skicklig kirurg spikade på min fot igen, men konvalescensen skulle bli lång: minst sex månader med kryckor och benet i högläge.

På den tiden bodde jag i Stockholms innerstad och ägnade åtskillig tid sena kvällar när jag kom hem från stallet till att finna parkeringsplats. Ofta tvingades jag parkera många kvarter bort. Även om jag efter olyckan fick hjälp med hästarna behövde jag kunna komma ut. Jag hyrde en bil med automatlåda – kopplingsfoten var ur spel – och ansökte om tillfälligt parkeringstillstånd.

Till min stora glädje beviljades min begäran. Livet blev betydligt lättare. Det gjorde också att jag kunde hoppa in på en kurs om antikens kultur och samhällsliv vid Stockholms universitet, eftersom jag tilläts parkera alldeles intill entrén.

Ett halvår senare kunde jag lägga undan kryckorna, lämna tillbaka hyrbilen och återgå till att jaga parkeringsplats sena kvällar.

Den lyxen har inte Ellen i Umeå, som SVT Nyheter berättat om.

Hon saknar ett ben och har i 15 år haft rätt att parkera på handikapparkeringar. Men när hon skulle förnya tillståndet blev det nobben. Kommunen ansåg att hon kunde ta sig fram tillräckligt bra på kryckor. Ellen, som dessutom har lungproblem, överklagade, men beslutet stod fast. Det blev en mediastorm, där kommunen duckade och hänvisade till att man ”inte uttalar sig i enskilda ärenden”.

Det har blivit en bekväm strategi när människor far illa och medier uppmärksammar: ”Vi uttalar oss inte i enskilda ärenden.”

Att de enskilda ärendena sedan blir så många att de ackumulerar till ett samhällsproblem kan man då slippa att hantera. Det är ett oskick som också har spritt sig till många myndigheter: ansvariga chefer

undviker att svara, gör sig onåbara eller skickar fram underhuggare med väl inrepererade, men totalt intetsägande, talepunkter.

I den forntid då jag själv började som journalist gick det fortfarande relativt enkelt att nå en minister eller hög myndighetschef för en direkt kommentar eller ett uttalande. Idag omges de av horder av kommunikatörer och talespersoner, vilkas huvudsyften inte tycks vara att kommunicera och klargöra utan snarare att avleda och vilseföra. Transparensen har blivit sämre och kommunikationen ofta så styrd att den nästan blivit manipulativ. Riktigt illa har det blivit när till och med Sveriges Radios högsta chef vägrar att svara på frågor – som till exempel kring Dagens Nyheters avslöjanden om allvarliga säkerhetsbrister.

Om inte ens mediechefer gör sig tillgängliga för journalister, varför ska andra makthavare göra det?

Hur det kommer att gå för Ellen i Umeå återstår att se. Hon har överklagat till förvaltningsrätten. Många andra i liknande situation har hört av sig till henne och hoppas att hon med sin kamp också ska kunna öppna en dörr för dem. Kommunen har försökt dämpa kritiken i ett inlägg på sociala medier, men utan att ge någon riktig förklaring till varför en person med bara ett ben anses så mobil att hon förvägras handikapparkering.

Det får mig att tänka med tacksamhet på den handläggare i Stockholms stad som gjorde min vardag så mycket lättare några månader under en annars besvärlig tid i mitt liv.

FRISTÅENDE SKRIBENT

PERNILLA STRÖM
pernilla.strom@gmail.com
Företagare och samhällsdebattör.

AKTUELLA FRÅGOR

Debattredaktör: Eva Rothstein aktuella@sydsvenskan.se 040-28 10 13
Twitter @aktuella Fler debattartiklar på sydsvenskan.se/opinion

Det krävs mod och integritet av de politiker som kan tänka sig att föreslå åtgärder som bidrar till att öka språk- och samhällskunskapen bland invandrade, och som förbättrar deras ställning på arbetsmarknaden, skriver Niklas Selberg.

”Språkrav är populärt bland väljare, och därför väger forskningen lätt.”

■ **Förbättrad SFI, satsningar på vuxenundervisning och hemspråk, krafttag mot etnisk diskriminering och snabbare handläggning på Migrationsverket är åtgärder som förbättrar integrationen.**

Det skriver Niklas Selberg, docent i civilrätt och forskare i arbetsrätt vid juridiska fakulteten på Lunds universitet.

Boriana Åbergs (M) och Mauricio Rojas (L) ständpunkter när det gäller språktester präglas av populism och faktaresistens (Aktuella frågor 28/7 respektive 3/8).

Språktester är ett dyrt, omständligt och byråkratiskt påhitt som i värsta fall försvårar integration, i bästa fall utgör ett onödigt krångel för såväl svenska företag som för enskilda personer. Det kan man läsa sig till i de statliga utredningar som tagits fram de senaste åren: *Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap* (SOU 2021:2) och *En långsiktigt hållbar migrationspolitik* (SOU 2020:54).

Utredningarna bygger på omfattande svensk och internationell forskning, som visar att uppehållstillstånd och medborgarskap fungerar som en katalysator för att invandrade ska få jobb och engagera sig politiskt och socialt.

Det är talande om varken Boriana Åberg eller Mauricio Rojas förhåller sig till vad forskningen visar; de vet att språkrav är populärt bland väljare, och nu gäller det att vinna val. Därför väger forskningen lätt.

Fakta är att det inte finns något som tyder på att språktester ökar integrationen, tvärtom.

Populismen består i att identifiera ett problem – i detta fall bristen på integration – och sedan föreslå åtgärder

som inte löser problemet, men låter handlingskraftiga. Här både speglar och förstärker politikernas förslag en invandringsfientlig opinion.

Det krävs mod och integritet av de politiker som kan tänka sig att föreslå åtgärder som bidrar till att öka språk- och samhällskunskapen bland invandrade, och som förbättrar deras ställning på arbetsmarknaden.

Förbättrad SFI, satsningar på vuxenundervisning och hemspråk, krafttag mot etnisk diskriminering och snabbare handläggning på Migrationsverket är åtgärder som förbättrar integrationen.

Faktaresistensen består i att gång på gång föreslå en åtgärd som saknar kunskapsstöd.

Det statliga utredningsväsendet brukar framhållas som en hörnsten i svensk politisk tradition, men det undergrävs nu av politiker som mot bättre vetande driver språkrav som integrationsfrämjande verktyg. Det är nedslående för den som önskar se en kunskapsbaserad samhällsutveckling. Det bör också vara nedslående för den som vill se en förbättrad integration.

Kunskap och kompetens är inträdesbiljetten till den svenska arbetsmarknaden, konstaterar Boriana Åberg. Men hon föreslår inte något som bidrar till att människor får möjlighet att öka sin kunskap eller kompetens.

Fixeringen vid tester får skymma det centrala, alltså lärandet. Forskning, till exempel studier av bland andra Jens Hainmueller, Dominik Hangartner och Giuseppe Pietrantuono, visar att känner man sig trygg med att man har en framtid i Sverige, så blir man mer benägen att lära sig språket och kulturen.

Den populistiska retoriken om att krav och hot leder till integration har svagt stöd i forskningen. Tvärtom: möjlighet och trygghet att långsikt-

tigt planera sin tillvaro i det nya landet är det som skapar bäst förutsättningar för inläring och integration. Och för att möta den stora variationen i utbildningsbehov bland invandrade behövs en bra och anpasslig SFI- och vuxenundervisning. Var är förslagen för att skapa världens bästa system för det?

Istället för anpassad utbildning, lovar Mauricio Rojas anpassade språktester.

När Rojas säger att utbildningssvaga grupper inte ska utestängas av språktesterna, säger han indirekt att förslaget att införa språktester framför allt handlar om att införa ritualer, för att blidka en främlingsfientlig opinion. Men han avslöjar också hur kostsamma och svåradministrerade språktester är – det är därför universitetet inte vill sköta dem. Det krävs en djungel av undantag för alla med inläringssvårigheter, för äldre, för barn, och för många fler. En omfattande byråkrati måste till för att genomföra förslaget.

Sveriges politiker borde släppa populismen, överge faktaresistensen och lyssna på utredningsväsendet, på forskningen, på universitetet – och på de företag som verkar på den svenska arbetsmarknaden, men inte har svenska som arbetspråk. Språktester löser inga problem, de skapar nya.

Niklas Selberg

SKRIBENTEN

■ **Niklas Selberg** är docent i civilrätt och forskare i arbetsrätt vid juridiska fakulteten på Lunds universitet